

**ZAMONAVIY TA'LIMDA MASOFAVIY O'QITISH TIZIMI****Dilora Shavkatovna Sidiqova**

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

**ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada zamonaviy ta'limda masofaviy o'qitishning o'rni va ahamiyati haqida ma'lumot berilgan.

**Kalit so'zlar:** zamonaviy axborot, o'qitish usullari, elektron aloqa, masofaviy ta'lim, internet texnologiyalari, o'quv jarayoni, ta'lim tizimi, elektron konferensiyalar.

**DISTANCE LEARNING SYSTEM IN MODERN EDUCATION****ABSTRACT**

This article provides information on the role and importance of distance learning in modern education.

**Keywords:** modern information, teaching methods, electronic communication, distance learning, internet technologies, learning process, education system, electronic conferences.

Zamonaviy axborot va kommunikatsiya texnologiyalari vositalarini ta'lim jarayoniga kirib kelishi an'anaviy o'qitish usullariga qo'shimcha ravishda yangi o'qitish shakli- masofaviy o'qitish yaratilishiga omil bo'ldi. Masofaviy ta'limda talaba va o'qituvchi fazoviy bir-biridan ajralgan holda o'zaro maxsus yaratilgan o'quv kurslari, nazorat shakllari, elektron aloqa va Internetning boshqa texnologiyalari yordamida doimiy muloqotda bo'ladilar.

Masofaviy ta'lim - masofaviy o'qitishga asoslangan ta'lim. Masofaviy o'qitish - o'zaro ma'lum bir masofada Internet texnologiya yoki boshqa interaktiv usullar va barcha o'quv jarayonlari komponentlari - maqsad, mazmun, metod, tashkiliy shakllar va o'qitish usullariga asoslangan ta'lim oluvchi va o'qituvchi o'rtasidagi munosabat. Masofaviy o'qitish tizimi - masofaviy o'qitish shartlari asosida tashkil etiladigan o'qitish tizimi. Barcha ta'lim tizimlari singari masofaviy o'qitish tizimi o'zining tarkibiy maqsadi, mazmuni, usullari, vositalari va tashkiliy shakllariga ega.

Internet texnologiyasini qo'llashga asoslangan masofaviy o'qitish jahon axborot ta'lim tarmog'iga kirish imkonini beradi, integratsiya va o'zaro aloqa tamoyiliga ega bo'lgan muhim bir turkum yangi funksiyalarni bajaradi. Masofaviy o'qitish barcha ta'lim olish istagi bo'lganlarga o'z malakasini uzluksiz oshirish imkonini yaratadi. Bunday o'qitish jarayonida talaba interaktiv rejimda mustaqil o'quv-uslubiy

materiallarni o'zlashtiradi, nazoratdan o'tadi, o'qituvchi bevosita rahbarligida nazorat ishlarini bajaradi.

Hozirgi kunda masofadan turib o'qish ancha rivojlanib bormoqda. Chunki, masofaviy ta'limning turli afzalliklari bor. Shuning uchun ham "Matematika o'qitish metodikasi" balki, boshqa fanlarni ham o'qitishda talabalarga qulayliklari mavjud.

Masofaviy ta'limning afzalliklari:

-chet elliklar, nogironlar va turli xil nogironlar bo'lgan odamlarning masofaviy o'qitish imkoniyati;

-individual sur'atda o'rganish imkoniyati;

-talabalar uchun ma'lumotlar bazalari, kutubxonalar kataloglari va boshqa axborot resurslaridan bepul foydalanish;

-talabalarining shaxsiy ishlarini yuritishda qulaylik;

-interaktivlik (tezkor ma'lumot almashish imkoniyati);

-to'g'ridan-to'g'ri kirish rejimida sinovdan o'tish qobiliyati.

Masofaviy o'qitishdagi zamonaviy telekommunikatsiya vositalari interfaol usulda o'qishni ta'minlaydi. Talabalar tezkor aloqa qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar va o'qituvchi talabalarining talablariga tezda javob bera oladi, o'z ishini kuzatib boradi va o'z vaqtida tuzatadi.

Masofaviy o'qitishda turli xil axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalaniladi. Masalan, an'anaviy bosma usuliga asoslangan o'qitish vositalari (o'quv qo'llanma, darsliklar) talabalarni yangi material bilan tanishtirishga asoslansa, interaktiv audio va video konferentsiyalar ma'lum vaqt orasida o'zaro muloqotda bo'lishga, elektron pochta to'g'ri va teskari aloqa o'rnatishga, ya'ni xabarlarini jo'natish va qabul qilishga mo'ljallangan. Oldindan tasmaga muhrlangan videoma'ruzalar ta'lim oluvchilarga ma'ruzalarni tinglash va ko'rish imkonini bersa, faksimal aloqa, xabarlar, topshiriqlarni tarmoq orqali tezkor almashinish ta'lim oluvchilarga o'zaro teskari aloqa orqali o'qitish imkonini beradi.

Masofaviy o'qitishda talabalarining kommunikativ faolligi turli xil sifat xususiyatlariga ega bo'lgan fanlarning ishtirok etish imkoniyati bo'yicha tegishli kunduzgi shakldan farq qiladi. Masofaviy aloqa faoliyatining subyektlari doirasi amalda na miqdori, na geografik fazosi, na vaqt mintaqalari bilan cheklanmaydi.

Masofaviy ta'lim shakllari ishtirokchilari uchun o'quv maydonini kengaytiradigan, o'z mahsulotlarini foydalanuvchilarning keng doirasiga taqdim etishga imkon beradigan masofaviy rejimda kognitiv samarali ishlab chiqarish faoliyati davomida talabalar tomonidan yaratilgan ijodiy o'quv mahsuloti elektron konferentsiyalar va suhbat munozaralarida muhokama uchun taqdim etiladi. Yaratilgan ijodiy mahsulotlar to'g'risidagi fikrlar va mulohazalar masofaviy o'qitish sub'yektlari bilan ta'lim aloqasiga kirishadi.

Masofaviy ta'lim oluvchi o'z ta'lim mahsulotining ishlash sifatiga ta'sir etuvchi telekommunikatsiyalar, axborot qatorlari, kompyuter dasturlari va jihozlaridan foydalanish bo'yicha o'ziga xos ko'nikmalarni egallashi va rivojlanishi kerak. Ta'lim tizimida o'quv jarayonini yangidan isloh qilish, yangi informatsion texnologiyalarga asoslangan o'qitish usullarini ishlab chiqish, ularni keng joriy qilish bugunning talabidir. Bunda masofaviy talim tizimini joriy qilish maqsadga muvofiqdir.

## REFERENCES

1. Sidiqova D. Boshlang'ich sinflarda interfaol ta'lim va loyihalash texnologiyasi //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2020. – Т. 4. – №. 4.
2. Sidikova S. D. Theoretical and didactic principles of distance learning //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 541-548.
3. Shavkatovna S. D. THE IMPORTANCE OF DISTANCE LEARNING IN THE TEACHING OF" METHODS OF TEACHING MATHEMATICS". – 2021.
4. M.Ochilov, N.Ochilova "Oliy maktab pedagogikasi" Toshkent-2008, 260 bet
5. M.Azimjanova, T.Muradova, M.Pazilova "Informatika va axborot texnologiyalari" O'quv qo'llanma Toshkent, "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati", 2013.
6. Tog'ayeva U. SCIENTIFIC-THEORETICAL BASES OF USE OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN TEACHING METHODS OF MOTHER TONGUE //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2020. – Т. 2. – №. 2.
7. Tog'ayeva U. IMPROVING THE MODULE" MOTHER TONGUE TEACHING METHOD" IN PROJECT EDUCATIONAL INSTRUCTIONS //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2020. – Т. 2. – №. 2.
8. Tog'ayeva U. "ONA TILI O'QITISH METODIKASI" MODULINI O'QITISHDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 1. – №. 1.
9. F. Qosimov, M. Qosimova .TO DEVELOP STUDEENTY SKULLS OF NATURE CONSERVATION AND RESPECT FOR HUMAN LABOR BY TEACHING THEM TO SOLVE ENVIRONMENTAL PROBLEMS" Vol 10, Issue 1, January 2021:ACADEMICIA An International multidisciplinary Rese rch Journal
10. M.M. Қосимова А. Қосимов. "ON SOME TYPICAL PROBLEMS TO BE SOLVED IN PRIMARY SCHOOLS" Vol 10, Issue 1, January 2021:ACADEMICIA An International multidisciplinary Rese rch Journal
11. Qosimova M. M., Kasimov A. A. On some typical problems to be solved in primary schools //Academicia: an international multidisciplinary research journal. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 502-517.

12. Qosimov M. F. et al. To develop students' skills of nature conservation and respect for human labor by teaching them to solve environmental problems //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – Т. 10. – №. 1. – С. 175-181.
13. Qoʻldoshev R. A. LEFT-HANDED CHILDREN AND THE LEARNING PROCESS //EPRA International Journal of Research and Development (IJRD) Volume. – Т. 5. – С. 277-281.
14. Qoʻldoshev, R. A., SINIF CHAPAQAY OʻQUVCHILARINING MAKTABGA BIRINCHI, and MAKTABGA MOSLASHISHI DAVRIDAGI PEDAGOGIK YORDAMNING MOSLASHISHI. "MAZMUNI//Pedagogik mahorat." (2020).
15. Qoʻldoshev, R. A., and Y. Y. Azimov. "Чапақайларни ёзишга ўргатишга доир айрим мулоҳазалар." *НАЧАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ» III-Международная научно-практическая конференция.* 2020.
16. Qoʻldoshev, R. A. "THE CONTENT OF PEDAGOGICAL ASSISTANCE IN THE PERIOD OF ADAPTATION OF LEFT-HANDED FIRST-GRADERS TO SCHOOL, ADAPTATION TO SCHOOL AND ITS FEATURES AMONG STUDENTS OF THE FIRST YEAR OF STUDY." *Pedagogik mahorat.-Buxoro* 5 (2020): 132-135.
17. Qoʻldoshev, R. A. "LEFT-HANDEDNESS AND THE REASONS FOR ITS OCCURRENCE." *MONOGRAFIJA POKONFERENCYJNA SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT* 32: 2020-31.
18. Qoʻldoshev, R. A. "Cognitive activity of left-handed children.«НАЧАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ» III-Международная научнопрактическая конференция." (2020): 132-136.
19. Rustambek Q. O. L. Birinchi sinf chapaqay oʻquvchilarining maktabga moslashishi, maktabga moslashishi davridagi pedagogik yordamning mazmuni //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
20. Кулдашев Р. А. ЧАПАҚАЙ ЎҚУВЧИЛАРДА ЁЗУВ ҚУРОЛЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: РА Қўлдошев, Бухоро давлат университети Бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси //Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. – 2021. – Т. 2. – №. 3. – С. 198-217.
21. Rustambek Aezmurodovich Qoʻldoshev BOSHLANGʻICH SINIF CHAPAQAY OʻQUVCHILARNI YOZUVGA OʻRGATISHNING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI // Scientific progress. 2021. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/boshlan-ich-sinf-chapa-ay-uvchilarni-yozuvga-rgatishning-ilmiy-nazariy-asoslari> (ma'lumotlar obrascheniya: 25.10.2021)
22. Hamroev A. R. Modeling activities of teachers when designing creative activities of students //European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. – 2019. – Т. 2019.

23. Kamroev A. STUDENTS' CREATIVE ACTIVITIES IN DESIGNING MOTHER TONGUE EDUCATION //Scientific Bulletin of Namangan State University. – 2019. – Т. 1. – №. 7. – С. 285-296.
24. Adizov B. R., Khamroev A. R. Modeling activities of teachers when designing creative activities of students //Ilmiy xabarnoma. – С. 69.
25. Azimov Y. Hamroyev A//Husnixat va uni oqitish usuliyoti (Maruza matnlari). – 2003.
26. Хамраев А. Моделирование деятельности учителя при проектировании творческой деятельности учащихся //Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – 2018. – №. 2. – С. 23-26.
27. ҲАМРОЕВ А. БОШЛАНҒИЧ СИНФ ОНА ТИЛИ ТАЪЛИМИДА ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ИЖОДИЙ ФАОЛИЯТИНИ ЛОЙИҲАЛАШТИРИШ МЕТОДИК МУАММО СИФАТИДА //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2021. – Т. 1. – №. 1.
28. Hamroyev A. R. Designing students' creative activity in primary school mother tongue education as a methodological problem //Middle European Scientific Bulletin. – 2021. – Т. 11.
29. Hamroyev R. A., Qoldoshev A. R., Hasanova A. M. Methods of teaching 1st grade students to use writing tools effectively //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – Т. 10. – №. 1. – С. 168-174.
30. Hamroyev A. Quality and effectiveness for design of learning outcomes in the language teaching //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 549-558.